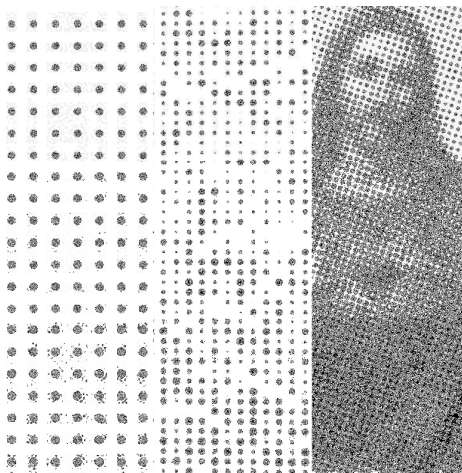

Pareidoli

- en liknelse om uppfattningen av verkligheten

Vår uppfattning av verkligheten kan liknas vid ett raster, en bild uppbyggd av många små punkter eller pixlar, liksom de i en tidningsbild eller ett fotografi. Varje punkt eller pixel representerar en erfarenhet, ett minne eller ett sinnesintryck. I detta raster lyser vissa punkter starkare medan andra tonas bort, beroende på våra personliga erfarenheter, förväntningar och kulturella influenser.

Ett centralt begrepp som förklarar varför vi ser bilder eller mönster där de egentligen inte finns är *pareidoli*. Pareidoli är ett psykologiskt fenomen där vi tolkar slumpmässiga stimuli – som molnformationer eller stjärnhimlar – som igenkännbara former, exempelvis ansikten eller djur. Detta visar hur vårt medvetande ständigt försöker skapa mening genom att organisera intryck till mönster, även när de inte finns där.

Precis som en tidningsbild framträder tydligt när rätt pixlar lyser tillräckligt starkt, formas vår uppfattning av verkligheten av vilka punkter i vårt medvetande som är mest framträdande. När vissa punkter blir mer upplysta, skapas en specifik bild i vårt sinne. För en troende kristen kan dessa starka punkter forma en bild av Jesus, eftersom deras medvetenhet och erfarenheter är djupt färgade av den tron.

För en annan person, vars raster lyfter fram andra aspekter av verkligheten, kan en helt annan bild uppstå. Deras uppfattning styrs av deras kulturella bakgrund, erfarenheter eller trosuppfattningar, vilket gör att de ser världen annorlunda. Hur våra raster framhäver olika punkter förklarar varför vi alla uppfattar verkligheten på olika sätt.

Detta betyder dock inte att alla världsuppfattningar är lika sanna eller att allt är relativt. Även om vi ser världen genom olika raster, kan en av dessa bilder vara närmare en objektiv sanning. Vi skapar vår egen uppfattning av verkligheten, men det utesluter inte att det kan finnas en sann bild av hur världen faktiskt är.

Ett liknande exempel är hur vi betraktar stjärnhimlen. Människor har genom historien sett konstellationer som Orion eller Karlavagnen genom att koppla samman stjärnorna. Dessa mönster är ett resultat av pareidoli, där vi tolkar stjärnornas slumpmässiga placering som organiserade former. Precis som vi kopplar samman stjärnorna till bilder, skapar vi en bild av verkligheten genom att koppla samman punkterna i vårt medvetande.

Vår hjärna arbetar hela tiden med att selektivt bearbeta och filtrera information från omgivningen – en process som kallas *perceptuell filtrering*. Vi bombarderas ständigt av sinnesintryck, men hjärnan fokuserar endast på de intryck som den anser mest relevanta, baserat på våra erfarenheter och förväntningar. Detta innebär att vi inte upplever världen exakt som den är, utan snarare som vår hjärna konstruerar den genom att lyfta fram vissa aspekter och tona ned andra.

Genom begrepp som pareidoli, perceptuell filtrering och selektiv uppmärksamhet kan vi förstå hur vår hjärna skapar en unik version av verkligheten. Vår medvetenhet är ett dynamiskt nätverk av kopplingar mellan punkter, och detta nätverk formar hur vi uppfattar världen. Eftersom alla människor har sina egna erfarenheter och kopplingar, upplever vi verkligheten på olika sätt. Precis som en bild i en tidning består av många små pixlar, avgör de mest framträdande punkterna i vårt medvetande vilken bild vi ser – och denna bild varierar från person till person.

